РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет іноземної філології
Кафедра практики англійської мови
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра іноземних мов

До 25-ї річниці факультету іноземної філології Рівненського державного гуманітарного університету

PHILOLOGY

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Студентський науковий вісник

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет іноземної філології
Кафедра практики англійської мови
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра іноземних мов

Актуальні проблеми сучасної іноземної філології

Студентський науковий вісник

Рівне – 2017

УДК 80.4
А 43
ББК 80

Актуальні проблеми сучасної іноземної філології: Студентський науковий вісник. – Рівне: РДГУ, 2017. – 275 с.

Редакційна колегія:
Михальчук Н.О., доктор психологічних наук, завідувач кафедри практики англійської мови, РДГУ;
Мартинюк А.П., кандидат педагогічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри іноземних мов, ЛНТУ;
Воробйова І.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри романо-германської філології, РДГУ.

Рецензент:
Воробйова Л.М., кандидат філологічних наук, професор кафедри теорії літератури та славістики РДГУ.

Упорядник випуску:
Воробйова І.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри романо-германської філології, РДГУ.

Затверджено вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 12 від 29.12.2016.).

ЛІТЕРАТУРА

1. Бойд Е. Технології виробництва ефірних новин / Е.Бойд; пер. з англ. О.О.Колот. – Київ: ТОВ Київська типографія, 2007. – 429 с.
2. Кузнецов Г.В. Телевизионная журналистика / Г.В.Кузнецов, В.Л.Цвик, А.Я.Юровский. – М.: МГУ, Высшая школа, 2002. – 304 с.
3. Лукина М. Технология інтерв'ю / М.Лукина. – М.: Аспект Пресс, 2008. – 192 с.
4. Муратов С.А. Телевизионное общение в кадре и за кадром / С.А.Муратов. – М.: Аспект Пресс, 2003. – 201 с.
5. Халер М. Інтерв'ю / за загал. ред. В.Ф.Іванова – К.: Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2008. – 404 с.
6. Alysen B. The Electronic Reporter: Broadcast Journalism in Australia / B.Alysen. – UNSW Press, 2002. – 243 p.
7. Rich C. Writing and Reporting News: a Coaching Method / C.Rich. – Boston, MA: Wadsworth, 2010. – 535 p.

Науковий керівник: канд. пед. наук, доц. кафедри практики англійської мови РДГУ Замашна Світлана Миколаївна

Немеришина М.В.
Рівненський державний гуманітарний університет
Рівне

СПЕЦИФІКА СЕМАНТИЧНОГО ВИРАЖЕННЯ КОНЦЕПТУ «*ДРУЖБА*» У ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЯХ УКРАЇНСЬКОЇ, ФРАНЦУЗЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ

Деякі явища в галузі порівняльної фразеології французької та української мов ще не знайшли достатнього вивчення. Саме генетична відмінність та різні типи мовних структур обумовлюють необхідність та актуальність такого зіставного дослідження. Внаслідок різного історичного розвитку в кожній мові формується цілий комплекс характерних особливостей вираження того чи іншого концепту. Це однаково стосується специфіки вираження концепту *ДРУЖБА* у фразеологічних одиницях української, французької та англійської мов, зіставний аналіз яких вимагає старанного вивчення. Зіставно-порівняльне дослідження культурно-мовних особливостей даного концепту сприяє не тільки формуванню типології фразеологічної системи мов, які аналізуються, а й відкриває перспективи розробки порівняльної типології саме такого аспекту устрою цих мов. Фразеологічні одиниці (далі ФО) з вираженням концепту *ДРУЖБА* відображають соціальні відносини та пов'язані з ними норми соціальної взаємодії, а також складні проблеми сучасного суспільства.

Метою статті є виявлення й окреслення специфіки вираження концепту *ДРУЖБА* у фразеологічних одиницях української, французької та англійської мов шляхом зіставлення та пошуку еквівалентних варіантів. Застосовуючи методику інтерпретаційного й компонентного аналізу, ми спробуємо реконструювати семантичну модель концепту, порівнюючи його образи та наповнення, відображені у фольклорі, прислів'ях і приказках української, французької та англійської мовних культур.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання низки завдань:

- реконструювати семантичну модель концепту ДРУЖБА, порівнюючи її образи у фразеологізмах досліджуваних мов;
- знайти еквівалентні відповідники ФО англійської, французької та української мов;
- здійснити розподіл концепту ДРУЖБА на фразео-семантичні групи.

У статті зроблено спробу проаналізувати особливості семантики фразеологічних номінацій, об’єднаних спільною темою ДРУЖБА, виявити їх структуру та семантичну варіативність.

Матеріалом послугували фразеологічні одиниці, що об’єктивують концепт ДРУЖБА в свідомості українського, французького та англійського народів. Загальна кількість проаналізованих ФО – 224; серед них: 72 українських, 60 французьких та 92 англійських.

Розділяючи точку зору багатьох дослідників стосовно сутності концепту, важливо зазначити, що концепт постає результатом поєднання словникового значення слова з особистим і культурним досвідом людини. Цілком зрозуміло, що кількість лексичних одиниць, що можуть стати концептами, обмежена. С. Воркачов підкреслює, що «концептами виступають лише ті лексеми, що важливі для певної культури, мають велику кількість мовних одиниць, є темою прислів'їв, висловів. Фразеологічна система, безумовно, постає фондом культурної пам'яті народу» [4, 25]. Важливо зазначити, що «культурна пам'ять» слова повно та глибоко відображена, поперед за все, у лексикографічних джерелах.

Фразеологізми мають сталу структуру, заміна чи доповнення фразеологізмів руйнує як форму їхнього вираження, так і зміст [1, 5]. Особливий акцент слід зробити на тлумаченні фразеологічного значення. Беззаперечним є той факт, що це явище досить складне, зумовлене специфічним відношенням до означуваних предметів чи явищ дійсності, характером внутрішньої образної основи, надслівністю, залежністю між лексичними компонентами фразеологізмів і повністю чи частково переосмисленим їх значенням [7, 18].

У нашому дослідженні ми розподіляємо концепт ДРУЖБА на такі фразео-семантичні групи (ФСГ): «Підтримка», «Робота», «Товаришування», «Близькість/Рідня», «Схожість», «Втрата дружби», «Відновлення дружби», «Фальш», «Цінність/Благо», «Вічність», «Гроші».

Група **«Підтримка»**

<u>ФО у вигляді словосполучень:</u>

Укр.: *відчувати плече (лікоть); спиратися на плечі; подавати руку; підставляти плече; вести за руку; держатися руки; ділити горе і радість; останню сорочку зняти; стояти стіною* [2; 6].

Фр.: *se jeter dans le feu pour qn* – lui être complètement dévoué, se jetterait dans le feu pour son ami (бути відданим комусь, заради когось бути готовим на все, піти у вогонь і в воду заради когось); *être dévoué corps et âme à qn* – lui être totalement dévoué (бути відданим комусь душею і тілом); *être aux petits soins pour qn* – l'entourer d'attentions délicates, veiller à ce que rien ne lui manque (оточувати когось турботою і увагою, балувати, догоджати комусь, підтримувати); *entourer qqn de son amitié* (оточити когось своєю дружньою турботою) [8; 9].

Англ.: *a shot in the arm* (підтримка, стимул); *a friend in need* (друг в біді); *to give a helping hand* (допомагати) = подати руку допомоги; *to rely on smb.* (покластися на когось); *to go through thick and thin* (випробувати разом хороше і погане); *to go through hell and high water* = пройти крізь вогонь і воду; *to help a lame dog over a stile* (допомогти комусь в біді, скруті); *to hold the candle* (допомогти, сприяти чомусь); *to see smb. through, watch over or help through a difficulty* (допомагати, підтримувати); *to do smb. a good turn, do smb. a service* (зробити дружню послугу); *to lend one's aid to smb.* (надати допомогу; підтримувати) [2].

<u>Паремії:</u>

1. *C'est dans le besoin qu'on reconnaît ses vrais amis. = A friend in need is a friend indeed. = Друзі пізнаються в біді.*
2. *On connaît les bonnes sources dans la sécheresse, et les bons amis dans la tristesse. = A friend is never known till needed. = Без біди друга не пізнаєш. В лиху годину пізнаєш вірну людину.*
3. *Dans la sécheresse, on découvre les bonnes sources, dans la détresse des bons amis. = In the drought we discover the good sources; in the distress, the good friends. A friend is best found in adversity. = В лиху годину пізнаєш вірну людину. Прийде туга – пізнаєш друга. Справжні друзі пізнаються в біді.*

Група **«Робота»**

Укр.: *не в службу, а в дружбу*; *друзі у «вищих кругах»; бути заодно* [2; 6].

Фр.: *faites-moi (fais-moi) l'amitié de…* = не в службу, а в дружбу; *être dans les petits papiers de qn* (fam.) – jouir de sa considération, de sa faveur (користуватися чиїмось положенням, бути у когось на хорошому рахунку); *mon ami de golf* (друг для гольфу); *mon ami de sortie* (друг для проведення вільного часу); *compter sur l'amitié* (розраховувати на дружбу) [8; 9].

Англ.: *to build bridges* (будувати мости, налагоджувати стосунки зі взаємовигодою); *to cross someone`s path* (випадкова зустріч двох людей); *to have friends in high places* (мати друзів у «вищих кругах», що займають важливі пости, які можуть сприяти у вирішенні проблем; вигідні зв'язки); *to count on smb.* (розраховувати на кого-небудь); *to row (sail) in the same boat* (спільно діяти); *to play ball* (працювати разом, спільно діяти); *to lend/give smb. a hand* (допомагати в роботі – не в знак обов'язку); *to work hand and (in) glove* = бути заодно; *to hitch horses together* (діяти разом, спільно) [2].

Значний масив становлять прислів'я з прагматичною концепцією співвіднесення поняття дружби й роботи, які мають бути розмежовані, наприклад:

1. Les bons comptes font les bons amis. = Even reckoning makes long friends. Short accounts (reckoning) make long friends. = Дружба дружбою, а гроші нарізно. Лік дружбі не шкодить.

2. Dans une passe étroite, il n'y a ni frère ni ami. = На службі ні брата, ні кума, ні свата.

Група **«Товаришування»**

Укр.: *на рівній нозі; стати на близьку ногу; як нитка за голкою; ділити хліб-сіль; водити компанію* [2; 6].

Фр.: *être lié avec qn, être amis* (перебувати з ким-небудь в дружбі/дружніх відносинах); *sous couleur d'amitié* (під виглядом дружби); *en toute amitié* (по дружбі); *une étroite amitié* (тісна дружба); *lier amitié avec qn* (зав'язати дружбу з кимось); *un grand soin de qn* (дбайливе ставлення до кого-небудь); *de petits copains* (друзі-приятелі); *en toute amitié* (по-дружньому); *liens d'amitié* (дружні зв'язки); *nouer amitié* (зав'язати дружбу, дружні відносини); *faire ami-ami* (подружитися, зійтися, відноситися по-дружньому); *entretenir l'amitié* (підтримувати дружбу) [8; 9].

Англ.: *to bear somebody company* (скласти кому-небудь компанію); *to shoot on breeze* (говорити в невимушеній дружній манері); *to make friends* (заводити друзів); *circle of friends* = коло друзів; *to get on well together* (добре розумітися з іншими); *to hit off with smb.* (знайти спільну мову, подружитися); *to be in with smb* (діяти спільно, приятелювати); *as a friend* (як друг); *out of friendship* (з дружби); *bond of friendship* (дружній зв'язок) [2].

Група **«Близькість/Рідня»**

Укр.: *на короткій нозі; запанібрата; як брат з сестрою; як одна душа* [2; 6].

Фр.: *traiter qn en frère* (ставитися до когось як до брата); *l'âme sœur* рідна/близька душа); *agir en ami* (вчинити як друг, по-дружньому); *un ami d'enfance* = друг дитинства; *un ami intime* (дуже близький друг); *être copains comme cochons* (fam.) – s'entendre très bien (бути друзями, бути в дуже хороших відносинах; розуміти один одного з півслова); *une étroite amitié* (тісна дружба);

aimer qn comme un frère – l'aimer beaucoup (дуже любити когось / любити когось, як рідного брата); *être à tu et à toi avec qn* – avec lui dans une relation très familière, amicale = бути з кимось близько знайомим, в близьких відносинах бути з ким-небудь на коротку ногу [8; 9].

Англ.: *to get on like a house of fire* (швидко зблизитися, подружитися); *to go back a long way* (бути старими друзями чи знайомими); *to be on friendly footing with smb.* = бути на дружній нозі з кимось; *special friends, bosom friends, inseparable friends* (нерозлучні друзі); *congenial fellowship friends* (друзі по духу); *true friends* = справжні друзі; *close friends* = близькі друзі; *to be thick as thieves* (бути нерозлучними друзями) [2].

Проаналізувавши ФСГ «Близькість/Рідня», ми дійшли висновку, що в англійській культурі «friend» не може бути членом родини, а хороший друг прирівнюється до найближчого родича: *A good friend is my nearest relation. A good friend is better than a hundred relatives. A friend at hand is better that a relative at a distance* [2, 67]. Ще однією перевагою дружніх стосунків є те, що друзів, на відміну від родичів, можна вибирати самими: *God sends us our*

relatives, but we can choose our friends. You may choose your friends; your family is thrust upon you [2, 421]. В культурі українського народу, навпаки, кращим другом вважається родич: *Нема вірнішого приятеля, як добра жінка. Нема такого дружка, як рідна матінка* [6, 235]. Таким чином, можна стверджувати, що родинні стосунки для української мовної свідомості мають більше значення, ніж дружні відносини. Однак у французьких ФО не зафіксовано чіткого розмежування родинних і дружніх стосунків.

Група **«Схожість»**

Укр.: *як (мов, ніби) рівний з рівним; одного роду, одного плоду; одного поля ягоди; з одного тіста; одного гніздечка птахи; два чоботи – пара* [2; 6].

Фр.: .: *avoir des atomes crochus avec qn* (fam.) – se dit de deux personnes ayant des affinités, des points communs qui les rapprochent (відчувати з кимось взаємну симпатію, спорідненість душ); *s'entendre comme larrons en foire* (fam.) – très bien, *comme des voleurs qui montent un coup*, être complices (бути спільниками, прекрасно розуміти один одного, розуміти один одного з півслова) [8; 9].

Англ.: *to be birds of a feather* = бути дуже схожими, одного гніздечка птахи; *to be thick as thieves* (бути закадичними друзями); *to have something in common* (мати щось спільне); *tarred with the same brush* = з одного тіста зроблені; *birds of a feather flock (will gather) together* = рибалка рибалку пізнає здалека [2].

1. Crows do not pick crow's eye (hawks will not pick hawks's eyes (out). Dog does not eat dog. = Ворон ворону ока не виклює.

2. He who scrubs every pig he sees will not long be clean himself. = З ким поведешся, того й наберешся. Хто до кого пристає, таким і стає.

3. He that lies down with dogs must rise up with fleas. = З яким пристаєш, такий сам стаєш.

Частіше ці ФО об’єктивують негативну або іронічну конотацію мікроконцепту «схожість». Деякі вислови англійської та української мов апелюють до двосторонньої ідеї дружби, отже йдеться про схожість ціннісних орієнтирів як єдину можливу основу справжньої дружби: *A friend's eye is a good mirror* [2, 54]. = *Очі друга – то найкраще дзеркало* [6, 312].

Група **«Втрата дружби»**

Укр.: *глек розбити; чорна кішка пробігла; розірвати (останню) нитку; жити як кішка з собакою* [2; 6].

Англ.: to *fight like cat and dog, to lead a cat-and-dog existence* = жити як кішка з собакою (постійно сваритися); *to keep smb at arm’s length* (тримати когось на відстані витягнутої руки, уникати зближення чи дружніх відносин); *to be at odds with someone* (сваритися, ворогувати з кимось); *to fall out with smb over smth* (посваритися з ким-небудь через щось); *break off* (раптово припиняти дружбу) [2].

Фр.: *l'amitié rompue* (втрачена, розбита дружба) [9].

1. L'amitié rompue n'est jamais bien soudée. = A broken friendship may be soldered, but will never be sound. = Дружба, як дзеркало: розіб’єш, не складеш. Тріснутого горщика склеїш та води не наллєш. Розбитої приязні без сліду не склеїш. Погана та дружба, де сварка була. Розбите як не ліпи, а знак буде.

2. Qui cesse d'être ami ne l'a jamais été. = Хто перестає бути другом, той ніколи ним і не був.

Група **«Відновлення дружби»**

Укр.: *пити мирову; серце повертається, чарка дружби* [2; 6].

Фр.: *pot de l'amiti, verre de l'amitié* (чарка дружби, пити мирову) [8].

Англ.: *to make peace* (миритися); *friendship drink, friendly drink* (пити мирову, напій дружби) [2].

Група **«Фальш»**

Укр.: *фальшива дружба, підступний друг* [2; 6].

Фр.: *ami de cour* (ненадійний друг); *cela n'est pas d'un ami* (це не по-дружньому); *ami de tout le monde* (друг для усіх (іронія – ненадійний)).

Англ.: *fair-weather friend* (ненадійний друг, друг тільки в щастя; друг, який поруч тільки в сприятливих ситуаціях, а при виникненні труднощів і проблем – він «пропадає»); *summer friend* (ненадійний друг); *false friend* (помилковий, фальшивий друг) [2].

Національною маркованістю відзначаються також прислів'я, у яких ідеться про «фальшивого друга». Негативна конотація, що визначає експресивно-оцінний відтінок таких одиниць, виражає думку про те, підступні друзі гірші за чесних, відкритих ворогів, наприклад:

1. *Protège-moi de mes amis, je me charge de mes ennemis. = Save a man from his friends, and leave him to struggle with his enemies. = Борони мене, боже, від приятеля, бо з ворогом я дам собі раду.*

2.*False friends are worse than open enemies. = Фальшиві друзі гірші за явних ворогів. Краще чесний ворог, ніж підступний друг.*

Крім того, для народів досліджуваних мов *застільна дружба = a round for the lads = ami de table* теж вважається фальшивою та ненадійною: *Ami de table est variable. La table est l'entremetteuse de l'amitié.*(фр.) = *No friendship is strong that owes its rise to a pot.*(англ.) = *Дружба застільна не дуже надійна. Хто з тобою лиш п'є та обіда, того не май за доброго сусіда* (укр.).

Група **«Цінність / Благо»**

Укр.: *Вірному другові немає ціни. Дружба – це найбільш цінний скарб. Людина без друзів, що дерево без коріння. Батько – це скарб, брат – утіха, а друг – і те і друге. Вірний приятель – це найбільший скарб* [6].

Фр.: *Vin sans ami, vie sans témoins. Un trésor n'est pas un ami, mais un ami est un trésor. L'amitié est très rare dans une vie. L'amitié est un bien précieux et nécessaire. Un ami vaut son pesant d'or* [8; 9].

Англ.: *They are rich who have friends. A friend by your side can keep you warmer than the richest furs. A good friend is a great treasure. No treasure's better than a faithful friend. A faithful friend is as rare as a diamond. True friends are like diamonds, precious and rare; false ones like autumn leaves, found everywhere* [2].

Очевидно, що в ієрархії цінностей українців дружба посідала високе місце, цінувалася вище усіх благ чи то духовних, чи тим більш матеріальних. Що ж до французького фольклору, то можна теж стверджувати, що дружба є невід'ємною складовою повноцінного людського існування. У паремійних висловлюваннях англійської мови підкреслюється рідкісність вірного друга, порівнюючи його з діамантом, цінним та рідкісним водночас.

Група «Вічність»

Укр.: *не розлий вода /нерозлийвода; водою не розіллєш; істинна дружба вічна* [2; 6].

Фр.: *être amis à la vie et à la mort, être comme cul et chemise, être comme les doigts de la main* = водою не розіллєш*; amis pour toujours, des amis inséparables* (бути нерозлучними друзями) [8; 9] .

Англ.: *a friend in a lifetime, lifelong friend* (друг на все життя); for *the sake of old limes / for old times' sake* (на честь старої дружби); *a friendship of old standing* (стара, багатолітня дружба); *to be thick as thieves* (бути нерозлучними) [2].

Група **«Гроші»**

Говорячи про співвідношення концептів «гроші» і «дружба», слід зазначити факт про пряму залежність грошей і дружби. Коли у людини з'являються гроші, вона швидко знаходить друзів, тобто людина, що володіє грошима, має багато друзів. Однак, концепт «дружба» виступає більш важливим, ніж концепт «гроші»:

Укр.: *Дружба дорожче грошей. Краще без грошей, ніж без друзів. Не май сто кіп у полі, а май друзів доволі. За гроші дружбу не купиш. Добрий друг вигідніше, ніж у чересі гріш* [6].

Фр.: *Ami vaut mieux qu'argent. Vaut manquer d'argent que d'ami. Mieux vaut ami en place qu'argent en bourse. Un trésor n'est pas un ami, mais un ami est un trésor* [8; 9].

Англ.: *A friend in court is better than a penny in purse. Friendship is dearer than money. Friends are worth more than money. Money can't buy you friendship* [2].

Інші прислів'я групи «Гроші» демонструють думку про те, що кількість друзів, або навіть їхня наявність чи відсутність, залежить від матеріального становища людини. Прослідковується така закономірність: чим людина багатша, щасливіша, тим більше друзів вона має. Так, щастя, достаток, багатство приваблюють численних друзів (напр. англ.: *He that has a full never wanted a friend.* = У кого повний гаманець, тому друзів не бракує), але не завжди справжніх, оскільки, із погіршенням матеріального становища чи появою проблем кількість друзів кардинально зменшується, уявні друзі кудись зникають, напр.: *In time of prosperity, friends will be plenty; in time of adversity, not one amongst twenty; No longer pipe, no longer dance* [2, 301; 2, 823].

Проаналізувавши структуру концепту ДРУЖБА, ми дійшли висновку, що поняття дружби засноване на доброчесності, є великим благом для людини, має природне походження. Саме справжня дружба завжди допомагає в біді, побудована на спільних інтересах, підтримці, потребує вірності, вона ніколи не минає. У фразеологізмах відображені дидактичні настанови та вказівки, які є особливо цінними для збагачення знання молодого покоління.

У скарбниці української, французької та англійської мов багато спільних усталених зворотів з вираженням концепту *ДРУЖБА* (56 ФО). Частина їх з'явилася, як наслідок контактів між цими мовами. У процесі їх розвитку фонд спільних фразеологічних одиниць зростає внаслідок як взаємообміну, так і у зв'язку з тим, що вони нерідко створюються паралельно, відбиваючи аналогічні висновки зі спостережень над життям.

Крім спільних, французька, англійська й українська мови мають величезні ресурси специфічних для цих мов фразеологічних зворотів. Особливо великі багатства прислів'їв і приказок. Кожен із таких усталених зворотів «не перекладається дослівно на іншу мову, а має в ній відповідник» [5, 96].

Зазначимо, що серед виділених нами ФСГ найбільш чисельними за кількістю ФО як в українській, так і в англійській та французькій мовах є наступні: «Підтримка» – 38, «Близькість/Рідня» – 31, «Товаришування» – 26, «Робота» – 24, «Схожість» – 23. Найменш чисельною за кількістю фразем виявилась група «Відновлення дружби» – 7.

Концепт ДРУЖБА розглянуто нами як морально-етичний, психологічний, культурологічний та нормативний компонент, який виконує функцію еталону міжособистісних відношень у соціумі. Кожна культура формує свої стереотипи свідомості та поведінки, які спираються на власний світогляд. А. Вежбицька наполягає на тому, що концепт ДРУЖБА має за основу компонент «бажання зробити щось добре для когось». Лінгвіст досліджує концептуалізацію й категоризацію відносин між людьми та засоби їх відображення у семантиці ключових слів та зауважує, що концепт ДРУЖБА відноситься до «універсальних концептів» [3, 318].

За результатами нашого дослідження, для української, англійської та французької мовних культур універсальними є такі ознаки, як цінність та надзвичайна рідкісність вірної дружби; випробування дружби часом та грошима, бідою чи погіршенням матеріального становища; відданість, допомога в скрутному становищі; підтримка у складних життєвих ситуаціях; сприйняття друга таким, яким він є; спільні погляди на життя тощо, про що свідчать еквівалентні ФО (56). Це вказує на те, що представники досліджуваних мов мають схожі уявлення про дружбу.

Однак, саме специфічні ФО відображають розбіжності у світосприйнятті представників різних етносів. Так, наприклад, для українців важливими ознаками дружби є вірність та чесність; кращим другом уважається родич та родинні стосунки для української мовної свідомості мають більше значення, ніж дружні відносини. Для французького народу дружба, щоб стати дійсно справжньою, вимагає часу та випробувань для переходу до зрілого етапу розвитку відносин, адже старий друг – найкращий та незамінний. Однак у французьких ФО не зафіксовано чіткого розмежування родинних і дружніх стосунків. Представники ж англомовного етносу, у свою чергу, високо цінують особисту свободу. В англійській культурі хороший друг, цінний та рідкісний водночас, прирівнюється до найближчого родича.

Результати нашого дослідження свідчать, що в англійській, французькій та українській фразеології концепт ДРУЖБА представлений численними фразеологічними одиницями, а

дружба є невід'ємною складовою повноцінного людського існування. Та, незважаючи на те, що досліджуваний концепт є універсальним, ми переконалися в тому, що він має свою національно-культурну специфіку та його семантичне вираження залежить від пріоритетності морально-матеріальних цінностей для кожного народу.

Перспектива подальших досліджень полягає в тому, що спостерігається зміна семантичного вираження концепту ДРУЖБА в його фразеологічному вираженні, хоча фразеологізми є досить сталими одиницями. Деякі втрачають актуальність під впливом соціальних та структурних суспільних змін, адже переоцінка відносин та цінностей може впливати і на зміст фразеологічних одиниць. Певний зсув акцентів та понять у семантиці ФО потребує уважного розгляду та вивчення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бакай Б.Я. Формування фразеології в переломні моменти історії народів Європи (на матеріалі української, російської, англійської, німецької, французької мов у періоди першої та другої світових воєн): Автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.15 / Б.Я.Бакай; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 2000. – 16 с.
2. Баранцев К.Т. Англо-український фразеологічний словник / К.Т.Баранцев. – К.: Радянська школа, 1969. – 1052 с.
3. Вежбицкая А. Семантические универсалии и описание языков / А.Вежбицкая. – М. : Языки русской культуры, 1999. – 776 с.
4. Воркачев С.Г. Любовь как лингвокультурный компонент / С.Г.Воркачев. – М., 2007. – С. 11-36.
5. Задорожна І.П. Семантичні та сполучувальні властивості компонентів фразеологізмів в українській мові: Дис. … канд. філол. наук: 10.02.04 / Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці, 2003. – 195с.
6. Пазяк М.М. Прислів'я та приказки: Людина. Родинне життя. Риси характеру / М.М.Пазяк. – К. : Наук. думка, 1990. – 528 с.
7. Чёрная А.И. Фразео-семантическое поле и фразеологический синонимичный ряд / А.И.Чёрная // Фразеологическая система английского язика: межвузовский сборник научных трудов. – Челябинск, 1985. – С. 18–25.
8. Dico – Proverbes. Proverbes français et proverbes du monde entier [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.dico-proverbes.com/proverbe/Amitie/1/0.php#ZJLgdF66f6hLUDFG.99
9. Dictionnaire de la langue française «Littré» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://littre.reverso.net/dictionnaire-francais/definition/ami

Науковий керівник: канд. пед. наук, доц. кафедри практики німецької та французької мов РДГУ Палій Василь Павлович

Юношева Т.М.
Рівненський державний гуманітарний університет
Рівне

ІДЕОГРАФІЧНА КЛАСИФІКАЦІЯ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ У ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЯХ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ

Сучасна семантична типологія фразеологічних одиниць, як свідчить аналіз наукових праць, здійснюється з двох параметрів: за загальною ідеєю (узагальненим поняттям, темою) і за елементарним значенням, тобто ідеограмою.

ЗМІСТ

Секція 1. Фонетична, лексична та граматична системи мови і методи їх досліджень..4

Абділлаєва Є.І. ЯВИЩЕ ПРЕФІКСАЦІЇ В СФЕРІ НІМЕЦЬКОГО ДІЄСЛОВА.....4

Авдєєв О.В. АБРЕВІАЦІЯ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ 6

Барничко М.В. КЛАСИФІКАЦІЯ ТЕРМІНІВ В АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТАХ З ПРОБЛЕМ КОМП'ЮТЕРНИХ НАУК ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ 12

Васильків Л.С. УСТАЛЕНІ ПОРІВНЯННЯ В СИСТЕМІ ФРАЗЕОЛОГІЇ: ПОНЯТТЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНОГО ПОРІВНЯННЯ, ЙОГО КАТЕГОРІАЛЬНІ ОЗНАКИ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ.....15

Вінничук В.П. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДСТАВИ СПІВВІДНОШЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ТА ІДІОМАТИКИ.....19

Вірт О.М. КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ КАТЕГОРІЇ ПРОСТОРУ ЗАСОБАМИ АНГЛІЙСЬКОЇ ФРАЗЕОЛОГІЇ 22

Гембік Н. М. ПРОБЛЕМА АКТУАЛІЗАЦІЇ ЛІНГВАЛЬНИХ ХАРАКТЕРИСТИК НА ОСНОВІ ФРАНЦУЗЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ РЕКЛАМНИХ ТЕКСТІВ 25

Гребенюк Ю. К. ЕТИМОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА КОНЦЕПТІВ ЩАСТЯ – НЕЩАСТЯ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ) 28

Давидович Х.В. ЕМОЦІЙНИЙ КОНЦЕПТ «СТРАХ» В АВТОРСЬКІЙ КАРТИНІ СВІТУ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ СТІВЕНА КІНГА «СЯЙВО») 33

Левіновська О.К. СТИЛІСТИЧНО-ЗАБАРВЛЕНА ЛЕКСИКА В РОМАНІ В.С.БЕРРОУЗА «NAKED LUNCH».....38

Лялька О.І. КОНЦЕПТ «СТРАХ» В АНГЛОМОВНІЙ ЛІТЕРАТУРІ ЖАХІВ 43

Мамчур І.С. ОСНОВНІ ВИДИ ВІДМІННОСТЕЙ ЛЕКСИЧНОГО СКЛАДУ БРИТАНСЬКОГО Й АМЕРИКАНСЬКОГО ВАРІАНТІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ 48

Панасюк У.М. ОСОБЛИВОСТІ ВИРАЖЕННЯ ПОЗИТИВНОЇ І НЕГАТИВНОЇ ОЦІНКИ КОНЦЕПТУ *LOVE* У РОМАНІ-ДИСТОПІЇ ЛОРЕН ОЛІВЕР «DELIRIUM».....51

Панченко О.О. ФУНКЦІОНУВАННЯ КОМПАРАТИВНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ В КАЗКАХ ЛЬЮЇС КЕРРОЛЛА.....55

Прокопчук Я.П. СИНТАКСИЧНІ ЗАСОБИ СТВОРЕННЯ МОВНОГО ПОРТРЕТА ГОЛОВНОГО ГЕРОЯ РОМАНУ Б. ШЛІНКА «ВБИВСТВО ЗЕЛЬБА» ГЕРХАРДА ЗЕЛЬБА 60

Прусова Н.А. АНАЛІЗ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У РОМАНІ Д.ЛОУРЕНСА «SONS AND LOVERS» 63

Собіпан Є.О. КОНЦЕПТ «БІЛЬ» В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ 66

Сологуб А.М. ДО ПИТАННЯ ПРО МОВНУ КАРТИНУ СВІТУ 69

Соцький О.І. ОНОМАСТИКА ТВОРУ «ПІСНЯ ЛЬОДУ Й ПОЛУМ'Я» ДЖОРДЖА МАРТІНА 72

Стєшина А.І. ЗАСОБИ МОВНОГО ВПЛИВУ У РЕКЛАМНОМУ ТЕКСТІ 75

Федорчук Т. І. АНГЛІЙСЬКА ТЕРМІНОГРУПА «БАЛЬНИЙ ТАНЕЦЬ»: СТРУКТУРНИЙ АСПЕКТ.....78

Федюра М.Ю. ОСНОВНЫЕ СПОСОБЫ СЛОВООБРАЗОВАНИЯ ОККАЗИОНАЛЬНЫХ СЛОВ В ТВОРЧЕСТВЕ Р.РОЖДЕСТВЕНСКОГО 81

Чік Є.А. ХУДОЖНЄ ПОРІВНЯННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ ІДІОСТИЛЮ ДОННИ ТАРТТ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ «ЩИГОЛЬ») 86

Щипанська М.А. ФУНКЦІОНУВАННЯ ЛЕКСЕМ DIE SCHULD/SCHULD У МОВЛЕННЄВОМУ ПОРТРЕТІ ГОЛОВНОГО ГЕРОЯ РОМАНУ Б. ШЛІНКА «ПРАВОСУДДЯ ЗЕЛЬБА».....90

Яремко Т. М. СТРУКТУРНЫЕ И ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ОСОБЕННОСТИ ГАЗЕТНЫХЗАГОЛОВКОВ (НА МАТЕРИАЛЕ РУССКО- И АНГЛОЯЗЫЧНЫХ ГАЗЕТ УКРАИНЫ) 94

Секція 2. Міжкультурна комунікація в аспекті сучасних лінгвістичних досліджень. 99

Бабич І.С. ТОПОНІМІКА НІМЕЧЧИНИ.....99

Басовець І.М. ВЕРБАЛЬНЕ УВИРАЗНЕННЯ КОНЦЕПТУ «ВОРОГ» У ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВАХ ПРЕЗИДЕНТІВ УКРАЇНИ ТА США(П.ПОРОШЕНКА ТА Д.ТРАМПА).....101

Бездіжа А.О. КОНЦЕПТ «КУЛІНАРІЯ» В РОМАНІ П.МЕЙЛА «A YEAR IN PROVENCE» 107

Карашевич А.В. ФРАЗОВІ ДІЄСЛОВА В АНГЛОМОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ 110

Ковальчук О.В. КЛАСИФІКАЦІЯ СУЧАСНОГО ТЕЛЕВІЗІЙНОГО ІНТЕРВ'Ю.....113

Немеришина М.В. СПЕЦИФІКА СЕМАНТИЧНОГО ВИРАЖЕННЯ КОНЦЕПТУ «*ДРУЖБА*» У ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЯХ УКРАЇНСЬКОЇ, ФРАНЦУЗЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ.....118

Юношева Т.М. ІДЕОГРАФІЧНА КЛАСИФІКАЦІЯ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ У ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЯХ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ.....124

Секція 3. Теорія і практика перекладу. 128

Аршенюк Є.М. СИНОНІМИ ЯК ЗАСІБ РОЗКРИТТЯ ЛЕКСИЧНОГО ЗНАЧЕННЯ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ВАРІАТИВНОСТІ 128

Бакутіна П.В. ЛІНГВОПРАГМАТИКА ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ХУДОЖНІХ І МУЛЬТИПЛІКАЦІЙНИХ ФІЛЬМІВ.....131

Володько А.П. СТРАТЕГІЇ ПЕРЕКЛАДУ ТВОРІВ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ (НА ПРИКЛАДІ РОМАНУ J.D.SALINGER «THE CATCHER IN THE RYE») 134

Гнатенко С.О. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЮТЕРНОЇ ГРИ «ВІДСОТКИ ПРИ ШОППІНГУ» 139

Гузаірова С.Р. TRANSLATION OF INFINITIVE CONSTRUCTIONS BY MEANS OF THE UKRAINIAN LANGUAGE (based on Jane Austen' novel *Pride and Prejudice*) 141

Єлдирьова В.О. ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ СУБ'ЄКТНОЇ ІНФІНІТИВНОЇ КОНСТРУКЦІЇ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ 143

Куропятник В.В. ГРАМАТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ АНГЛОМОВНИХ ПІСЕНЬ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.....146

Лосіч О.Ю. ПРИЧИНИ ПОЯВИ НЕОЛОГІЗМІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ ТА ПОПОВНЕННЯ СЛОВНИКОВОГО СКЛАДУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ПІД ВПЛИВОМ ПЕРЕКЛАДУ 149

Мандзюк Б.Р. ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЛЬ ІДІОЛЕКТІВ ДЛЯ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПЕРСОНАЖІВ АНГЛОМОВНИХ ФІЛЬМІВ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ (НА МАТЕРІАЛІ ФІЛЬМУ "THE BFG") 153

Потапкова Г.І. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ПАСИВНОГО СТАНУ ДІЄСЛОВА В ОФІЦІЙНО-ДІЛОВОМУ СТИЛІ 156

Різничук О.В. ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ ПЕРЕКЛАДУ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....159

Садієва Г.А.к. РОЛЬ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ НЕОЛОГІЗМІВ, СПОСОБИ ЇХ УТВОРЕННЯ ТА ПЕРЕКЛАДУ.....163

Тищенко Н.С. ПРИЧИНИ ТА ТИПИ МІЖМОВНОЇ ІНТЕРФЕРЕНЦІЇ У ПРОЦЕСІ ПЕРЕКЛАДУ 167

Секція 4. Актуальні проблеми літературознавства. 171

Бухало К.О. PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF NARRATIVE LEVEL OF GRAPHIC NOVELS 171

Головачик Т.О. ОСОБЛИВОСТІ ГОТИЧНОЇ ТРАДИЦІЇ В СУЧАСНІЙ ЛІТЕРАТУРІ.....177

Заєць А.О. РОМАН МЕРІ ШЕЛЛІ «ФРАНКЕНШТЕЙН, АБО СУЧАСНИЙ ПРОМЕТЕЙ» У КОНТЕКСТІ МАСОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА КУЛЬТУРИ XIX-XX СТОЛІТТЯ.....180

Каленюк І.П. «НОВИЙ ЖУРНАЛІЗМ» ЯК ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧЕ ЯВИЩЕ 184

Кірея Г.І. НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНЕ НАВАНТАЖЕННЯ АНТРОПОНІМІВ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ ЖАНРУ ФЕНТЕЗІ 188

Наумюк В.М. ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНІ ФУНКЦІЇ ЕПІГРАФІВ ЕДГАРА АЛЛАНА ПО.....192

Павлунь М.В. ТРИЛОГІЯ ДЖ.ТОЛКІНА «ВОЛОДАР ПЕРСНІВ»: ОСОБЛИВОСТІ.....195

Пікуль Т.В. ЕКФРАЗИС ЯК СКЛАДОВА ІНТЕРМЕДІАЛЬНОСТІ ТА ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНОСТІ (НА ОСНОВІ ТВОРЧОСТІ П.ЗЮСКІНДА).....198

Савчук Т.О. ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ЯК «МЕСЕДЖ» КРЕАЛІЗОВАНОГО ТЕКСТУ.....200

Сардарян М.В. ХАРАКТЕРНІ ОЗНАКИ ТА ОСНОВНІ ОБРАЗИ-ЗНАКИ ПОСТМОДЕРНІЗМУ В ТВОРЧОСТІ П.КОЕЛЬЙО (НА ОСНОВІ РОМАНУ «ВЕРОНІКА ВИРІШУЄ ПОМЕРТИ») 206

Сопилюк М.Н. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ТА ТИПОЛОГІЯ ЖАНРУ ДЕТЕКТИВУ У КОНТЕКСТІ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ 211

Секція 5. Новітні методики навчання іноземних мов. 215

Гонгало В.О. ВДОСКОНАЛЕННЯ АКТИВНОГО СЛОВНИКОВОГО МІНІМУМУ ШЛЯХОМ ВИВЧЕННЯ СЛІВ З КОНТЕКСТУ 215

Євтушок В.П. ЗАСОБИ МЕДІАОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЇХ РОЛЬ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....218

Косюк М.М. СУЧАСІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ: КОМУНІКАТИВНИЙ ТА КОНСТРУКТИВІСТЬКИЙ МЕТОДИ 222

Кулик Н.В. ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ДІАЛОГІЧНОЇ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ НА ОСНОВІ АВТЕНТИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ 226

Кучер Т.С. ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕНСИВНИХ МЕТОДІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНОГО ГОВОРІННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ 231

Лепуга О.В. ВИКОРИСТАННЯ SMART-ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ 235

Гронь Л.В., Лоза М.П. ДО ПИТАННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ РОЛЬОВИХ ІГРОВИХ СИТУАЦІЙ ДЛЯ НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ 241

Лущик К.І. КОМП'ЮТЕРНІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ 245

Примич Г.М. ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ ЯК ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ 248

Рибак Ю.В. ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПОВНОЇ ФІЗИЧНОЇ РЕАКЦІЇ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В АУДІЮВАННІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....253

Сидорчук Д.В. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ДРАМАТИКО-ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ 257

Туровська А.С. ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ 260

Харчук В.О. ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ПРИСЛІВ'ЇВ ТА ПРИКАЗОК ЯК ЗАСОБУ ФОРМУВАННЯ ЛСКК УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ 266

Шадура К.М. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ 269

Студентський науковий вісник

Актуальні проблеми сучасної іноземної філології

Відповідальний за підготовку збірника до видання ***Воробйова І.А.***

Комп'ютерна верстка ***Воробйова І.А.***